

MINDSZENTI LAP

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyed évre 1 „

Megjelenik minden vasárnap reggel.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Tary Endre ügyvéd saját házábanál.

Hirdetések és nyilttéri közlemények a lap részére jutányos áron vétetnek föl.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Mit akar a Kóbi párt?!

Bármely kérdés körül alakuljanak is a pártok, azok tagjai, ha őszinték, igazak, becsületesek az indokok a miért alakultak, nyíltan kilépnek a küzdőterre és becsületesen szembe szállnak igazaik megvédése vagy érvényesítése tekintetében képzelt vagy valódi ellenfeleikkel és addig küzd becsületes és nyílt harcot, míg érvényesíti akarát, vagy pedig mint kisebbség meghajol a többség akarata előtt, de a pártoskodást nem viszi át a végtelenségbe, nem a társadalmi életbe.

Országos politikai kérdések, fontos községi és egyéb helyiérdekek keresztül-vitele rendszerint párt alakulásokkal vannak egybekötve és az a párt, melynek a felvetett kérdés körül többsége van, uralkodó pártnak nevezetik. Ilyen uralkodó párt jelenleg Mindszenten az ugynevezett „Kóbi“ párt, melynek kitűzött célja és működéséről ugyan keveset tud a világ, csak az az egy bizonyos, hogy feje és parancsnoka, Haasz Juda körül, ugy forog, mint a forgó szél által felkapott buza kéve annak tengelyébe szorult katangkó körül.

De hát mi is tulajdonképp az a Kóbi párt? — Megkísérjük olvasóinknak, úgy amint a közvélemény tartja — bemutatni.

Mindszenten a lakosság nagy többsége az országgyűlési 48-as és függetlenségi párthoz tartozik. Ha az a Kóbi mindenkör ennek a pártnak volt tevékeny vezetője és összehívója mindaddig, míg ellenfél nélkül állott, mindaddig míg a képviselőválasztáshoz nem kellett egyéb, mint jó példával előlmenve hosszú kocsi sorok és zászlós csoportok alakításával, a nagy közönséget összehívani, mikor azonban 1884. évben a szabadelvű párt is megmozdult — igaz hogy tetemes áldozatok sőt nem kevés törvénytelenesség segélyével — a szervezetlen 48-as függetlenségi párt felett győzelmeskedett.

És így beállott a párt szervezésének szüksége, mi — mondhatni lázas tevékenységgel foganatosított és pedig 1885. évben megalakult a mindszei 48-as kör, rendes figyelemmel kísértettek a választók névjegyzékének kiállításai azok a párt részére megszerezettek, a párt tagjai mindenkor nyílvántartattak és a párt minden irányban lapunk szerkesztője, mint a 48-as körnek úgy a mindszei 48-as függetlenségi pártnak is megválasztott elnöke által hathatós szellemei és erkölcsi támogatásban részesült.

Mind végig azonban maga az egész terület párt elnökének a megboldogult báró Maasburg Sándor ur ismeretes és tényleg a párt minden fontosabb lépésénél nagy tiszteletben tartott elnökével tanácskozva határozott és intézkedett. És ez így rendén volt.

Bekövetkezett azonban, a minek egyszer minden esetben be kell következni, hogy a pártelnök jobb hazába költözött, miből folyólag a legtermészetesebb, hogy helye betöltendő és ahhoz képest a párt, ha élni akar szervezendő.

Bárki tette volna meg az ez irányban első lépést csak a pártnak tett volna szolgálatot.

Tehát a legjobb akaratú, talán kötelelességszerűleg is — lapunk szerkesztője boesájtotta ki ez irányban a meghívókat és kitűzte a gyűlés napját, idejét és helyét a lehető legszélesebb körben meghirdetve és nyilvánosságra hozva, hogy a párt gyűlésen mindazok, kik a „Függetlenségi 48-as“ párthoz tartoznak, részt venni igyekezzenek.

Már most mi történik?

A Kóbi párt kocsiára ülteti vasallusait, kimozgatja a község házából a pártjához tartozó előljárókat, bejárák Szegvárt, Csanyt, Tömörkényt és a tanyákat, mindenütt alaposan agitálva és korteskedve, hogy a polgárokat a gyűlésen való megjelenéstől vissza tartsák, a falragaszokat pedig eltüntetik. Így akarván demonstrálni a kitűzött pártgyűlés ellen. Az eredmény tényleg az lett, hogy Tömörkény, Szegvár és Csanya a pártgyűlésről elmaradt, sőt magából Mindszentből is — bár sokan megjelentek, mégis — sokan elmaradtak, kiknek *megjeleni kötelelsége lett volna!*

Önkénytelenül fölmerül a kérdés, hogy hát mit akar a Kóbi párt? — ha magát a 48-as és függetlenségi párthoz tartozónak állítja, — pedig büszkén veri a mellét, hogy ők a régi párt, ha ezen pártnak szabályszerűen meghirdetett, a hatóságnál bejelentett gyűlésén részt nem vesz. Mit akar, mikor arra törekszik, hogy mások se vegyenek részt a gyűlésben? — Rossz fát tett talán a tűzre s attól fél, hogy az igazság fölcsapkodó lángja saját házáat gyújtja meg?!

Vagy talán lelkiismereti furdalást érez és attól félt, hogy ha politikai tekintetben tág lelkiismerete az igazság bonc kése alá véve belső tartalma szerint mutattatik meg saját magának és hiveinek, elundorodnak tőle? — Avagy nem ért rá a mester előkészíteni párt hivatit arra, hogy a pártgyűlésen magának a többséget biztosítsa, mint ama nevezetes 48-as kör gyűlésre tette, hol először szavaztatott le mindegy indítványa, pedig voltak egyesek, kiknek még a napszámját is megfizette, csak hogy a közgyűlésben részt vegyenek és vele szavazzanak még sem fogadta el az alelnökségre jelölést (a rókának savanyu volt a szőlő,) mert állítólag jövőre állandóan Szarvason fog lakni, pedig úgy látszik most is csak úgy itthon van mint eddig.

Mi azt hisszük eltaláljuk, vagy legalább is megközelítjük az okot és ezen föl-

tevéstünkben támogat a szegváriaknak a meg nem jelenést tudató levele — ha azon véleményünknek adunk kifejezést, hogy a Kóbi párt hosszúnak találja a „48-as és függetlenségi párt“ címezést és törekvése egyrészen az, hogy ezt a „48-as és“ elhagyásával csak egyszerűen „függetlenségi“ párttá akarja ez által tenni és így azért nem vett részt és tartotta vissza a pártot is a részvételtől, mert az határozottan a „48-as és függetlenségi“ pár gyűléseként volt összehívva és csak is az ezen párthoz tartozó polgárok lettek meghíva.

Igy, — de csakis így lehet megérteni a Kóbi párt viselkedését, mert így csak ugyan nem volt helyük az összehívott közgyűlésben, azt hisszük azonban, hogy a választó polgárok ezen szűr alatti munkálódásról még eddig felvilágosítva nem lettek, s lesz idő mikor számon fogják kérni felültetésüket.

Egyébiránt a gyűlés lefolyását lapunk más helyén találja az olvasó.

A munkások ügye.

III.

A „dusgazdag alföld“ tág szó s nagy forgalom. Dusgazdag az alföld: mert termő rétege jó, — mert nagy sikságok a gazdasági megművelést könnyűvé tették, teszik, — mert e sikságok hajdan szántóföld mellett legelőkből s kaszálókból állottak, halbőség uralkodott vizeiben, nádasai kintünő anyagot szolgáltatottak a gazdasági épületek helyreállításához, — s végre leginkább azért, mert „népünk egyszerű életet élt, s valójában gazdálkodott, gazda nép volt!“

De az idők folyamán megváltoztak a viszonyok, megváltozott népünk, annak szokásai, igényei.

Ugyanis míg évtizedekkel ezelőtt lakosságunk száma aránylag csekély volt, — hála az isteni gondviselésnek — elszaporodtunk úgy, hogy sok alföldi város és község a munkás kéz hiányának beállta nélkül is telepíthetett idegen helyekre, hol az elköltözöttek jobb s könnyebb megélhetést reménylettek, hitiek s várnak; de eredménytelenül.

Miért?

Mert rég elmúlt azon idő midőn az egyszerű néposztály tényleg egyszerű, kevés igényű volt — midőn a gazda önmaga s családtagjainak szükségeit könnyen kielégíthette, mert a szükséglet tényleg kevés, könnyen elérhető volt.

Hol van azon idő, midőn az apa nem röstelette atyja subáját, fehérneműit felhasználni, hol azon idő, midőn a serdült fiu már tevékeny s kereső tagja volt a családnak s keresményét — ha idegen helyen teljesített munkát — hazavitte, el — s átszámolta s nem rakott ráncoscsizmára, patyo-

lat gatyára, hiszen ma már gatyás embert alig látni — „mándli“-ra költi s a mi legrosszabb korcsmákba viszi!

Hol azon idő, midőn a gazdaasszony s lányai éveken át egyszerű festő öltözetekben jártak-keltek, de ritkán, hanem ott-hon ültek s készítették a házivásznat, a zsák és ponyvának valót; költetik az aprójószágot, a melynek ára a gazda, a családfő kezébe adatott, nem pedig selyemkendőkre de munkás ruhákra költetett!

A szükséglet óriási mértékben növekedett, nemcsak ruházat tekintetében, hanem az életmód is megváltozott. Nem dolgozik a nép annyit, mint dolgozott hajdan, de megváltozott életmódja az étkezés tekintetében is; drágább lett, mert az egyszerű munkás nép ma már nem azt fogyasztja, mit ugy szólván önmaga termel, hanem nagyon sok földművelőnél megtaláljuk a kávévet mindennap az ahhoz tartozó cukor szükséglettel — a kávé után szivar, cigaretté kell — kávé után nem jó esik a gazdálkodásban végzendő alsóbb rendű munka — a gazda tehát fiát kikimérendő „bérest“ — „béres fiut“ tart a mire nem volt hajdan eset — csak gyermektelen gazdánál!

Az ezredéves jubileum alkalmából leküldötték Bpesttől egy bizottságot, hogy az „Alföld valódi magyar házak egyikét rajzolja le, néznék meg a „nép“ egyszerű butorait.“ Mi történt? Csongrádvármegyében alig találtak a régi feljegyzések szerinti egyszerű házat, butort még csak a tanyák között bírtak némi egyes darabokban találni. Urias házakat építettek az utóbbi évtizedek óta gazdáink butorzatuk következtet egyszerűségéből s divatos butorok váltják azt föl.

Az elősoroltak s ezer és ezer mások a közlegelők fölosztását eredményezték nagyon sok városban és községben s habár egy-egy kis terület — birtok arányában — jutott is a kisebb gazdának a legelő elkülönítésből kapott dirib-darab földek haszna nemhogy fokozta a gazda jövedelmét a csekély értékű gabona által, — hanem elvette a jószágtenyésztés lehetőségét, olcsóságát s ezzel a gazdaközönség jövedelmi forrásának egyik legfőbb tényezőjét!

Községi közgyűlés.

Május havi közgyűlését tartotta csütörtökön, mint előre kitűzött határidőben a képviselőtestület, melyen természetesen nem maradt el Haász Juda képviselőnek az ő megszokott gorombáskodó és minden áron sérteni akaró modorának fitogtatása.

A tárgysorozaton kívül interpellálta az előjáróságot, van-e tudomása a lapunkban közölt „erélyes esküdtbíró“ című közleményünk alapja és keletkezéséről és szándékozik-e jövőben odahatni, hogy az esküdtbíró máskor ne állítassék olyan pelengérré, mint az a „Mindszentilap“ ban legközelebb megtörtént és egyben indítványozza, hogy a közgyűlés legközelebbi tárgysorozatába vétesse fel.

Pap Akos jegyző, felelt a kérdésre, hogy tudomása ugyan nincs az esküdtbíró által aláírt és lapunkban közölt „nyilatkozat“ keletkezéséről, de valóban nem tarthatja az előjáróság tekintélyével megegyeztetetőknek, azt hogy gyengeségeik hivatalos eljárásokban ilykép nevétség tárgyává tétesse, minél fogva az előjáróság kész az esetet szigorú vizsgálat megtartása és a vétkesek megbüntetésére végett a szolgabírósnak följelenteni az ellen sem lévén kifogása, ha az interpelláció a legközelebbi gyűlés napirendjébe fölvetetik.

Tary Endre személyes kérdésben szólal fel a mennyiben Haász Juda ismételt a sajtót általában sértő kifejezéseket használván, mint a helyi lap szerkesztője egyrésztől visszatart minden illetéktelen támadást a sajtó ellen és más részről tudni akarja, hogy Haász sértő nyilatkozatai a „Mindszenti Lapra“ vonatkoznak-e? az ellen nincs kifogása, hogy a szövegre hozott kérdés vizsgálat tárgyává tétesse, had legyen hivatalosan is megállapítva a „Mindszenti Lapban“ közölt tényállás valósága, de hogy az a közgyűlés tárgysorozatába is felvétesse — az ellen tiltakozik.

Haász Juda szintén személyes kérdésben a gorombaságait illető kérdésre azon általános szólam alá bujt, hogy a „kinek nem inge ne vegye magára“ és a kérdés tárgyalás alá kitűzéssel mellett maradván 11 szavazattal, melyben természetesen az önértékben sértett esküdtbíró szavazata is befoglaltatott — 9 szavazat ellenében a tárgyalásra felvétel megrendelvetett.

Igy vezetett be azon közgyűlés, melynek első tárgya a nagyhazafi Kossuth Lajos emlékének megörökítésére vonatkozó 1000 frtos alapítvány alapítólevelének megállapítása volt.

A bizottság által előterjesztett és igen szépen körültekintőleg kidolgozott alapító oklevél a közgyűlés által egész terjedelmében elfogadtatott és határozathozta mint, hogy a váltásig pénztár által fizetendő 1000 korona gyű-

mölesözés végett 1894. szept. 3 án takarékpénztárba helyezendő a község pedig a házipénztárból fizetendő 1000 korona után már ez időtől biztosítja az 5% kamatokat. Az ösztöndíj kiadása pedig 1895. szept. 1-én kezdődőleg 1/4 évi előleges részletekben fogantositatik.

Célja: Szegénysorsu elemi iskolát végzett szorgalmas növendékeknek közép és felső tanintézetek látogatásánál segélyül szolgálni. Kiadását egy bizottság eszközli, kezelése pedig a községi előjáróságra lesz bízva.

Igy örökölte meg Mindszent erejéhez mérten a nagy hazafi dicső emlékét.

2. tárgy. A községi népiskolákban a hitoktatás tekintetében a közigazgatási bizottság rendelete folytán kiküldött bizottság javaslata volt, mely szerint az okleveles tanítók mindenikének a hitoktatásért évenként 30 frt volna adandó.

Tekintettel arra, az újabb rendszeresített iskoláknál alkalmazott tanítók a közgyűlési tagok többsége által konstatalt azon intenció alapján kaptak fizetéseiken felül még 2 hold személyes pótlékot, mert a hittant is tanítják és tekintve, hogy a régebben alkalmazott tanítók még, mint felekezetiek nyervén alkalmazásukat a hittan tanításra már díjlevelüknel fogva is köteleznék és azért eljárásuk járandóságaiakban befoglaltatnak; a közgyűlés azon reményben van, hogy a tanítók egyike sem fogja a hittan tanítást megtagadni: még is, hogy ezen nyomasztó kérdés már egyszer végleg megoldassék bizottságot küld ki a végett, hogy a tanító urakkal magát érintkezése feve hozza tisztába kik azok, kik a hittan tanítást az eddigieken túl külön fizetés nélkül megsemmisítették akarják? Es ez esetben mi cimen és jögon kaptak újabb a tanító urak egyenkint a két hold földet? — A bizottság jelentésének beérkezése után tartja fenn a község az érdemleges határozat hozatalát.

3 ik tárgy. Diamant Manó interpellációja a községi képviselőtestület kiegészítése iránt. Megkerestetik a szolgabírósnak, hogy az előjáróságnak megválasztott, valamint a virilis jögon is képviselők helyébe a póttagokat hívja be.

4. tárgy. Volt a szolgabíró amaz átirata, mely a községi adók behajtására a község terhére végrehajtó kirendeléséről értesíti az előjáróságot, valamint rendelkezik az utató könyvek lezárása stb. iránt.

Magát ez érdekes ukázt már lapunk mult számában méltattuk, most a közgyűlés fölterjesztéssel élt ellene az alispánhoz.

Az idő előhaladván a folytatás délután 3 órára halasztatott, mikor is az újból megnyitvatván a tárgysorozaton kívül.

Tary Endre ügyvéd jelenti, miszerint Weisz Lőrinc és nejeének a község elleni perében az

TÁRCZA.

A féltékenység.

A „Mindszenti Lap“ eredeti tárcája.

Forró nyári délután volt, a nap heve petyhüdtte tette a levegőt a liget lombos fáinak árnyékában kerestem menedéket.

Ha jól tudom Rousseaut olvasgattam ama emlékezetes délutánon. Elmélyedve ültem egy fa lócán, gondolkodva a nagy tudós örök igazságú mondásai felett, anélkül, hogy ügyeltem volna a körülöttem történő dolgokra. Hirtelen amint felpillantok egy bájos leányka haladt el előttem francia társalgónőjével élénken beszélgetve.

Nem figyeltem többé a könyvre, olvasni kezdtem, de nem a könyvből, hanem a leánykának kér igéző fekete szeméből, amelyyekkel néha-néha csak lopva mert reám pillantani. Rousseau utolsó mondata zuggott fülembé minduntalan: „Térj vissza a természethez és úgy nevelj gyermeked, hogy a féltékenység szívébe ne férkezzék.“

Csekély pihenés után mindketten felkeltek; én a kíváncsiság által gyötörve utánok ballagtam; hogyha már az ismeretség osztályrészünkül nem is jutott, legalább a pusztá nevé tudjam a bájos teremtsének.

Meg is tudtam! Dr. Diósy orvosnak volt

leánya, Margitkának hívták. Az idő röpké szárnyain haladt előre; én is a fővárosba kerültem itt ismeretségem tárgult, valamint látóköröm is nagyobbodott. Egy alkalommal kis murira voltam hivatalos egy jó ismerőshöz. Dr. Gerle Dénes ügyvéd jelölttel ismerkedtem itt meg akehez később a legbensőbb barátság viszonya fűzött. Ő kevés idő múlva ügyvéd lett, elkerült a vidékre. Sokáig nem hallottam a jó barát fölől, mig nem egy eljegyzési kártyával értesített, hogy ő él és létezik. Azt a leányt jegyezte el, kit a környék legszebbjének tartottak, Diósy Margitkát. Ugy látszik gyengéd érzelmek támadtak bennem a leány iránt ama forró délutáni nap, midőn először láttam, mert a meglepetés érzelmé vett rajtam erőt, midőn a tudositást olvastam. Az eljegyzést — a rendkívüli eseteket ide nem számítva — esketés szokta követni.

Éz is megtörtént ugy látszik, mert egy fél esztendő múlva levelet kapok barátomtól, melyben arra kér hogy nejeének, egy bái touelet elkészítését rendeljem meg a szabónál; meglepetést akarván ez által szerezni feleségének.

Dr. Gerle egy alkalommal napi teendőit bevégezte, csak egyet mást fölül vizsgált segédje íróasztalánál. Neje várakozott reá; majd gyanutlan közeledik férje íróasztalához, hol a hozzám küldendő levél fekült; „meg ne tekintsd ama levelet“ szólott a férj fölöcsu dva;

a nő hallgatott! Hallgatag volt az egész este s csak alig-alig lehetett egy-egy szót belőle ki-preselni.

Csak másnap mutatott pajzánságot, én nagyon szeretek kutatgatni szóllott férjéhez simulva otthon is kutatgattam a papa zsebeibe ugy-e te sem utasítod vissza kedvtelésemet. Ha ugy tetszik! (kihuzza férje tárcáját.) De mit keresel a tárcámban, kérdezte a férj türelmét vesztve. Hát azt a szagos levelet, amit a tegnapelőtti leveledre válaszul kaptál. A férj mosolygott: Add ide, mert lármát csapok. Az üveg ajtón keresztül, a levérhordó kék sapkája bukkan elő „a nagyságos asszonynak levele van.“ Ide-ide azt a levelet a saját kezembe, az engem illet. Asszony követelem, hogy azt a levelet a kezéimbe add. Nem adom még te ide nem adod. Akkor hát majd megmutatom, hogy én vagyok az ur valóni fogunk. Ha olyan nagyon óhajtód szóllott az asszony pityeregve itt van. Az ügyvéd hangosan kezdett olvasni. „A hálóköntös kihimezése, melyet férje névnapjára tetszett rendelni a kellő időre készen lesz.“ A hálóköntös csak készen lesz, de a bái toualet már készen van, előhozhatja erre a csak imént megérkezett csomagot. Így beszélte ezt nekem el a férj, mire én idétem Rousseauanak ama mondatát, a melyet a leány megpillantásakor félbe szakítottam. „Térj vissza a természethez és úgy nevelj gyermeked, hogy a féltékenysé szívébe ne férkezzék.“

első bíróságnak már bemutatott ítéletét a kir. tábla is helyben hagyta és most már kéri a költség jegyzékében foglalt költségek és díjak kifizetése iránt intézkedni, melyek egyéb rá bízott peres ügyekkel együtt 49 frt 55 krban számtattak fel.

Urvendetes tudomásul vette a közgyűlés a jelentést, de volt is rá ok, mert maga ezen per 3304 frt 52 kr. tőke és annak 1883. évi január 1-től folyó 6% kamataiért indított, de ugy amazon jogalapon a község még mindegy 6000 frt iránt lett volna perelhető mások által s így ezen per megnyerése — ha meghozza a kisajátítási törvény szerint megítélhető kamatokat is vesszük, aligha tévedünk, hogy a község mintegy 20,000 frt tehertől szabadul meg. A költségekre 200 frtot előre utalványoztatott maga a költség jegyzék pedig megvizsgálás és javaslat tétel végett bizottságnak adatott ki.

5. tárgy. *Lavicska Pál* távozó jegyző hivatalának átadására bizottság küldetett ki.

6. A vasúthoz fegyveres őr kiküldése iránti szolgabírói átiratra közgyűlés kijelenti, hogy ilyen fegyveres hatalommal nem rendelkezik egyébiránt az előjárásra bizza, hogy amennyiben saját körében valakit odarendelhetne, akár az előjáróság, akár a kisbírók közül tegyen meg.

7. A tanfelügyelő ur rendeli, hogy a község ovodát állítson fel; tekintettel arra, hogy magas községi adó mellett a törvény által kötelezetnél ötször is magasabb összeget költ a község iskoláira újabb terhet ez irányban nem bírhatván meg ön költségén ovodát felállítani magát kötelezetnek nem érzi, de örömmel üdvözlőnlé, ha az állam állít fel ovodát.

8. A Körös-Tisza-Maros közti érdekeltség átirata, mely szerint nincs ellene kifogása, hogy az ártézi kut vize a gát háta megettí árkon a kurocába vezetessék.

Tudomásul vétetett.

9. A helybeli iskolaszék átirata mellett a tantestület terve, mely szerint az ezredéves ünnepélyre.

a) A Mindszenti iskolák fél százados történetének megírását.

b) Az iskolák ez idő szerinti órarendjének összegyűjtése és egy keretbe foglalását.

c) Minden iskolából egy-egy tanuló írásbeli dolgozatának keretbe foglalását.

d) A központi iskola (szarvas) a tornater tornázó gyermekek, tanítók, szülők és vendégeknek egy képe lefényképezését.

e) A csongrádmezei tantestület gyűlésének Mindszenten tartása iránt hozza javaslatba.

Kiadatott egy ez alkalommal megalakított jubileumi bizottságnak tanulmány és javaslat tétel végett.

10. Ugyancsak az iskolaszék átteszi a tanfelügyelő ur átiratát, mely szerint Korom Lajosnéól magánovodáját további fenntartási engedélyt megvonja s felhívja az iskolaszéket, hogy a nevezett ovoda részére kiutalványozott községi segélynek azonnal leendő beszüntetése és az ovoda bezárása iránt saját hatáskörében sürgősen intézkedjék.

Olyan nagy hangon ír a tanfelügyelő ur átiratában, mintha csak az ovodát ő tartaná fenn s ő adná az óvónőnek a segélyt magánovodája fenntartásához és sajátosága, hogy törvénytelen rendeletét nem az esetleg jogaiban sértett óvónőhöz, hanem az iskolaszékhez intézi, pedig talán csak van annak a magánóvónőnek is ahhoz szava, hogy egy szegény nőnek tete-mes áldozatuk árán beruházott, fölszerelt a közoktatási miniszter által engedélyezett és huza-mosb idő óta maga a tanfelügyelő által is kifogástalannak elismert, egyszerre csak minden alapos indok nélkül bezárásuk, mert az csak nem lehet indok, hogy az óvónő férjének szatócs üzlete van és hogy a tanfelügyelő ur látogatása alkalmával az óvónőt épen a boltban találta, még ha a percben nem lett volna is helyettesse a gyermekek közt, de mint értesülünk igenis ott volt, az meg hogy a helyiség alacsony szűk nem lehet indok, mert kevesen lévén a gyermekek egy-egyre a törvény által előírt térmérték-nél 3 szorta is nagyobb térmérték jut.

Az iskolaszék nem ment bele a tanfelügyelő rendeletének foganatosításába, a község pedig az ideig szavazván meg a magánovodának a segélyt míg maga a község ovodát fel nem állít, a segélyt meg nem vonhatta.

A tanfelügyelő ur még azt is fölhozza több előirántott indoka között az ovoda bezárására, mert lapunkban a hírek között, mi azt is közöltük az óvónő kézimunkára is tanítja a kisgyereket és ez az 1891. XV. t.-c. 1-ső §-ába

ütközik, de ezt nagyobb nyomaték kedvéért úgy írja meg a tanfelügyelő ur, mint ha ezt az óvónő lapunkban hirdette volna, már ezt bizony csak mi tettük és sajnáljuk, hogy a tanfelügyelő ur jobban nem ismeri azt a törvényt, melyre hivatkozik s melynek 8. §-a a kisdovodát munkakörét határozván meg a többi közt ezt mondja a gyermekeknek testi és szellemi erejüket meg nem terhelő, de ügyességüket fokozó *kézimunkára szoktatása* is munkaköre az ovodáknak.

Kapóra jött e tanfelügyelői átirat Haász Juda képviselőnek és pártjának, mert ebből folyólag legalább is azt hitték, hogy egyik ellenfelük rokonán állhatnak bosszút, nem törődve azzal, hogy míg a magánovoda tényleg működik — pedig ma még működik — a község a segélyt meg nem vonhatja és így esetleg magánigazságtalan és jogtalan perbe és költségbe keveri, de azzal sem törődve, hogy ha e magánovoda nem lesz és a község nem segélyezi nyilván a község többszörös költséggel lesz kénytelen ovodát állítani fel s így azt mit ma 120 frt évi fizetés árán elér jövőben 4—500 frtba is belekerítette volna, tehát kézzel-lábbal a mellett volt, hogy a község vonja meg eddig adott segélyt az ovodától nem mulasztván el az ügyvéd képviselőket cinikus módon a (ki nem a ne vegye magára,) elve alapján sértegetni mit egyrészt Szobotka Gusztáv erőlyesen vissza utasított s mikor az sem használt végre lapunk szerkesztője igaz nevét vágván szemébe a krakekerkedő képviselőnek a további insoltások elejét venni sikerült. *Bot és korbács való az olyan embernek, kinek az a kenyere, hogy burkoltan, titokzatosan csak hátmegül orozva támadja ellenfelét, de nincs bátorsága ott, hol család üzelmé nyomban ledőlázható is volna nyíltan fellépni.*

A képviselőtestület nem vonta meg az állam segélyt, de kiküldött saját kebeléből két bizottsági tagot, hogy az ovodát időnkint, látogassák meg és tapasztalataikról tegyenek jelentést.

11. Olvastattott a tanfelügyelő ur egy más-másik átirata, mely szerint a községi iskoláknál tetemes építkezéseket és beruházásokat rendel meg. Kimondta a közgyűlés, hogy mihelyt az állam a tanfelügyelő ur által előírt építkezések és beruházásokra a szükséges költséget megadja azokat a község készségesen foganatosítja, addig azonban anyagi ereje nem enged meg ilyen bár minden esetre célszerű, de ez idő szerint még eladózható költségeket.

12. *Büchler Gábor* és társai kérelme a fogyasztási és italaladók kezeléséből kifolyólag rájuk kivetett 500 frtnyi adók megtérítése iránt úgy intéztetett el, hogy a község előterjesztésével a pénzügyigazgatósághoz, hogy folyamodók mint a község és ügybeni megbízottjai alaptalanul rovattak meg ez adóval és ha az mégis fenntartatnék, ugy a község lenne kénytelen azt kifizetni, már pedig a község a bérlet után kirótt adót megfizette.

13. *Gémes István* fogatos kérte, hogy 50 frt készpénz bánatpénzének kiadását s a helyett felajánlja, hogy a szerződés letartását 200 frt biztosíték helyett 250 frt betáblázása által fogja biztosítani.

A kérelemnek hely adottott.

14. *Hevesi Károly* irnoknak 100 frt fizetési előleg engedélyeztetett.

15. *Keresztes Ferencnek* pár ezer vályog a pusztulásért 10%-al több visszaadása kikötése mellett kölcsön adatott. Legjobb volna, ha a község vályogkészletét eladná, új építkezésre most ugy sem számíthat.

16. Bizottságok alakítása az időre halasztott, mikor a hiányzó képviselők helyei is betölve lesznek és ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

— Meggyűlés lesz május 29-én Szentesen melynek nem kevesebb, mint 110 elintézendő ügye van a tárgysorozatba felvéve, melyek főbb, bennünket külön is érdeklő tárgyai lesznek:

6. Kossuth Lajos halála felett a vármegye részvételének kifejezése iránt és ezzel kapcsolatban Sima Ferenc indítványa, hogy a Szentesen felállítandó Kossuth szoborra 5000 frtot és a fővárosban felállítandóra 1000 frtot szavazzon meg a vármegye a közmívelődési alap terhére.

52. Pap Mihály községi tanácsnok (elég lenne tán esküdt is) 50 frt tisztelet díja ügyében, Tary Endre által.

53. A községi tisztújítás ellen, Zsótér Mihály által.

54. A szervezeti szabályrendelet módosítása ellen Pap Akos jegyző által beadott folebbezések elbírálása.

95. A község 1894 évi közpénztári költség előirányzata.

96. A község 1894. évi váltásépénztári költség előirányzata.

97. A község 1893. évi gyámpénztári számadása.

— Pártgyűlés. A szegvári választókerület 48-as és függetlenségi pártja Pünkösöd második napjára pártgyűlése volt egybehiva a mindszeinti 48-as kör helyiségébe, mely alkalommal Tary Endre ügyvéd mint a gyűlés összehívója előterjesztette, hogy más községekből a párt tagjai nem jelentek meg, sőt azt Szegvárról és Tömörkényről be is jelentették és pedig a szegváriak azon indokollattal, hogy pártelnökünk elhalálozásának még nem mult el egy éve egyebet nem tehetünk, minthogy kegyeletünket így akarjuk, volt elnökünk iránt leróni, a tömörkényiek pedig kéri a választást elhalasztani, mert korántinak tekintik, sőt tiltakoznak ellene, ha megtartják.

A méltatlanság moraja hangzott fel a vonatkozó levelek felolvasására s a mégis szép számmal megjelent párttagok gyűléssé alakulva annak vezetésére Tary Endre ügyvédet elnöknek és Korom Gáspár földbirtokost jegyzőnek felkérvén a következő határozati javaslatot fogadták el.

Tekintettel arra, hogy a 48-as és függetlenségi párt felbomlására törekvő elemek behatása alatt a kerület két községe Szegvár és Tömörkény kijelentette, miszerint a kerületi pártgyűlésben részt nem vesz, Csany részéről pedig senki sem jelent meg. Tekintettel csak arra, hogy a 48-as és függetlenségi párt hű tagjai megvannak győződve, hogy a párt szervezkedésének ideje föltétlenül elérkezett, midőn egyrészt a jelenlevők a párt feledhetlen elnöke báró Maassburg Sándor ur elhunytá fölötti őszinte fájdalomnak és a gyászba borult család iránt érzett mély részvétüknek kifejezést adnak, másról azonban a jelen politika helyzet ép ugy mint enyalatán a valódi hazaszeretet kötelességévé teszi a 48-as és függetlenségi pártnak miszerint minden intézkedést megtegyen arra, hogy a netán bekövetkező rázkódások a pártot összetartsa és együtt működés tekintetében készen találja, kimondja a pártgyűlés.

1). A szegvári választókerület 48-as és függetlenségi pártja újja szervezésének szükségét.

2). Ebből folyólag a szervezésnek az egész kerületre kihatólag leendő keresztülvitelére bizottságot küld ki a jelenlevők közül azzal, hogy a választókerület többi községei is a szervező bizottságba leendő részvételre felkérteendők és hogy elvégezvén a szervezés körül szükséges előzetes teendőket, újból rendkívüli kerületi pártgyűlést hívjon egybe, melynek tárgya lesz:

a). A szervezet megállapítása mellett a választások megejtése.

b). Br. Maassburg Sándor volt kerületi elnök emlékének megörökítése.

Ezek után még a jelen volt ifj. báró Maassburg Sándor ur szeretett elnökünk gyermeke ki az édes apjának párt küzdelmeiben már kora ifjuságától részt vett röviden szólva kiemelte, hogy a párt alakulás és elnök választás általában a kegyelettel összefüggésben nem áll, a gyűlés befejeztetett.

ESARNOK.

Levél a szerkesztőhöz.

Tisztelt szerkesztő ur!

Szomorú állapotokról hoz hirt a sajtó, szomoruan, — mintegy titokteljesen és vészjóslóan susognak a fák levelei is, miutha még azok is

a szabadelvű törvényjavaslatok bukásáról conferálnának.

Egy pár nap imár elmúlt ugyan a bukás után, de azért a székváros, még mindig a legnagyobb izgatottsággal várja a történendőket.

Azt beszéltek szélteben, hosszában, hogy az aki a szabadelvű pártnak mindeddig hűség tagja volt, és a kormánynak politikáját akár jó volt az eddig, akár rossz mindeddig legodadobban támogatta — most a legválságosabb pillanatban — cserbe hagyta volna a pártot és a szabadelvű eszméke; Rohony Gida. Be sem jelentette kilépését, nem tudatta a pártelnökkel szándokait, de tényekkel bizonyította be, hogy sportsmanek sportsmanje, nem fogja tovább tolni a kormány szekereit.

Bámulva hallgattam az elém állt staféta szavait, minden mondata után monton hangon mondtam: lehetetlen. Hisz ő rendezte a szabadelvű nagygyűlést, ő kiáltotta ki Europa halatára, hogy nem magyar ember az aki nem liberális: „lehetetlen!” Kilépettnék tekinthető a szabadelvű pártból, állította keményen a staféta, mert a polgári házasság az ő kezében volt lerakva, s a kormány politikáját egy csapásra megdöntötte, hogy a virágkorzó megtartását 12-ékre és nem e hó nap 10-ikének dél-éltjére tűzte ki.

Erre azután egy kissé megnyugodtam, mert hát méltán is tekinti a szabadelvű párt kilépettnék Rohonyt, ki virágkorzójával nem hatott oda, ahová kellett volna, s méltányos lehet a minster urak boszankodása is, kiknek duzzadó érvektől, dagadozó beszéde sem tette meg azt a hatást a „Méltóságos Főrendek” tisztelt gyülekezetére, mit a virágkorzó megtett volna — mert ezt a nagy közönség így hiszi.

A minap kissé szorakozottan sétáltam keresztül a grf. Károlyi-utcán, hol egy számozatlan groffi fogat állott, bakon ülő liberális inasokkal. Látni ilyen Pesten sokat, nekem sem igen tűnt fel. De mégis megálltam!

Egy suszter inas könyörögve fordul a bakon ülő kocsishoz és azt kérdezi, hogy mondaná meg neki, kié ez a fogat, mert hát ez olyan szép, hogy ő még ilyen nem látott. Pedig ő már sok ilyen látott ám!

Menj innen te siheder, — felelt a kocsis urához illő méltósággal. Ugyan kérem bácsikám mondja meg; könyörgött a vargák ivadéka.

No hát, ha olyan nagyon akarod tudni, akkor bizonyára *szükséged* van a tulajdonos nevére, hogy dicsekedhess otthon vele: Zichy Nándor grf. Ő méltóságáé.

A suszter inas — kinek vérében van már politikálni, akinek ősei már a görögök korában politikusok voltak, — sokat mondólag hunyorgatott szemével. Egy kapu sarkába félre húzódott. Én meg most már kíváncsian néztem a történendőket; megálltam; nem sokára kis csapat verődött körém, mindenki azzal zaklatva: mi történt?

Én nem győztem felelni, hogy még semmi-de valószínűleg történni fog valami.

Pár perc múlva ki jött a grf. és kocsiba ült. Az inasnak sem kellett több. Előrohant és utána kiáltott toroka szakadtából: „Nem mersz ugy-e gyalog menni, ki pénze ára a kocsid!” A tömeg hahotázva abcugolta meg a Méltóságos grfot, ki szavazás óta annyira fel van győzedelmével, hogy *nem beszél gyalog senkivel.*

Ifj. Szapáry grf. a minap elment az egyetemre, hogy a napnak unalmát elűzze. Amint megpillantja egy huncut jogász, áll elébe: „Gratulálok a mult heti győzelemhez collega ur.”

Nem tehetek róla, dadogott a fiatal grf. a papa.

Ja ugy; a papának két szavazata van,?! — felelte a jogász élelmetesen.

A grf. pirulva távozott.

Igy szomorú viszonyok között midőn egy grófnak két szavazata is van, csak a jövőben vetett erős bizalom adhat erőt a küzdelemhez t. szerkesztő urnak legalázatosabb szolgája

Gy. D.

U. i. Windichgrätz herceg előbb kimondta volna a nimet s azután ment volna a virágos corzora, mint a ki dolgát jól végezte, mert hát ő Magyarország jólétét annyira szívén viseli, hogy politikai dolgokban nem lehet kapacitálni.

KÖZGAZDASÁG.

A hesseni légyre vonatkozólag a Tiszántúli járás szolgabírósa által a következők közlésére kértünk fel:

Utasítás a hesseni légy (Cecydonia destructor) ellen alkalmazandó óvrendszabályok tárgyában.

A hesseni légy egy szunyogforma kis legyecské, mely ugy Európában, mint Amerikában a buzatermésben már többször egész vidékekre, sőt országokra terjedő pusztításokat okozott. A jelentéktelen kinézésű rovar oly módon válik kártékonyná, hogy kukacai a fiatal buzaszárakat megrongálják és tönkreteszik; csekélyebb mértékben élőködnek a rozs- és árpavetésekben is.

A rovar nőténye ugyanis parányi petéit ősz elején szeptember havában a vetések levelein tojja; a peték kikelvéa, a körülbelül 3 mm. hosszú fehér kukacok a szár és a levélhüvely közé levándorolnak és a levélhüvely tövében megtelepedve, a gyöngye szár nedvét kiszívják. Az ily nagyobb mértékben megtámadott zsege növények, ennek folytán elsárgulnak, elfonynyadnak és kivesznek. A kukacok a szárakban a levélhüvely védelme alatt teletnek át és ott hosszukás idomu barnás bábokká változnak, melyekből a mm. hosszú fekete legyecské április havában buvik elő. Alig hagyta el a kis légy bábta korját, csakhamar párosodik s a nőtény aztán haladéktalanul megkezd a petekelést. E célra a már szárba inult őszi vetéseknél az alsó leveleket, a tavasziaknál pedig a gyökérleveleket választja ki és barnás petéit azoknak felső lapjára helyezi. A parányi petékből, melyek szabad szemmel alig láthatók, a fiatal kukacok már néhány nap múlva kikelnek és azonnal az illető levél tövéhez vándorolnak; oda érve megállapodnak s a levélhüvely védelme alatt töltik álca-állapotuk egész idejét.

Az őszi vetéseknél tehát ilyenkor alulról telfelé az első vagy második bütyök felett található; a tavasziaknál ellenben épen ugy, mint az őszkor az őszi vetéseknél tapasztalhatjuk, közvetlenül a gyökér felett vannak megtelepedve. Míg azonban ősszel a megtámadott gyöngye szárak, mint említve volt, mind kivesznek, tavasszal az nem esik meg, mert a kukacoknak rendszeren nem sikerül már a megerősödött növényt előlni. A növény szár tovább nő tehát, de a tápnedvét szívó kukacok állomás helyein annyira meggyengül, hogy később nem bírja el kalászát, hanem előbb-utóbb megtörik. Az ilyen gabonaföld aztán ugy néz ki, mintha valaki készakarva összeviszta gázolta volna; a gyöngén fejlődhetett kalászok is jóformán mind üresek.

Junius második felében a kukacok bábbá alakulnak és belőlük július és augusztusban buvik elő a második vagyis a nyári nemzedék. Ennek a nyári nemzedéknek a nőtényei azután az őszi vetésekre tojtják a petéiket s az ezekből fejlődő kukacok ismét az őszi vetéseket károsítják.

A hesseni légynek e szerint évenként két nemzedéke van. Az első nemzedék tavasszal a

zöld őszi vetésekben, a második pedig aratás után a tarlóokban éri tökéletes kifejlődését.

A mi az ellenszereket és óvrendszabályokat illeti, azok a következőkben foglalhatók össze:

a) Minthogy a légy második, nyári nemzedéke szeptemberben petéit szokta lerakni, tanácsos az őszi vetést minél későbbre halasztani, hogy mire a vetés kikel, a legyeknek már semmi nyoma se legyen.

b) A nagyobb megrongált és tönkretett vetéseket legelőszerebb kora tavasszal minél előbb jó mélyen beszántani; ezzel nem csak azt érhetjük el, hogy a légy bábjai megsemmisülnek, hanem hogy az illető földterületet, a melyről különben is silány termés lett volna várható, még másképen is ki lehet használni és nevezetesen kapásnövények termelése fordítani.

c) A nyári nemzedék kipusztítására ajánlható a tarló leégetése; a mennyiben pedig a bábok a gabonaszárak alsó bütykén vannak elhelyezkedve, előnyösebb hosszú tarlót hagyni, hogy ekként lehetőleg valamennyi báb elégethető legyen.

d) Sokkal célszerűbb ennél a tarlót aratás után azonnal minél mélyebben beszántani, a mely eljárással a legyek további fejlődése megakasztatván, az őszi vetések a légy támadásaitól lehetőleg megóvatnak.

Mindezeknek a védekezéseknek azonban csak akkor lesz meg a kellő eredménye, ha azokat nemcsak egyes gazdák követik, hanem a megtámadott vidékek lehetőleg valamennyi birtokosa alkalmazza.

Magy. kir. állami rovarügyi állomás.

Vasuti menetrend.

Szentes—h.-m.-vásárhelyi vonal.

Szentes—H.-M.-Vásárhely.

Szentesről indul 4 óra 50 perc éjjel, 8 óra 45 perc reggel, 5 óra 13 perc délután.

Mindszentről indul 5 óra 48 perc reggel, 9 óra 41 perc d. e. 6 óra 17 perc délután.

H.-M.-Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 perc reggel, 10 óra 32 perc délelőtt, 7 óra 10 perc éjjel.

H.-M.-Vásárhely—Szentes.

H.-M.-Vásárhelyről indul 7 óra 40 perc reggel, 4 óra 4 perc délután, 8 óra 11 perc éjjel. Mindszentről indul 8 óra 47 perc d. e. 5 óra 12 perc d. u., 9 óra 18 perc este. Szentesre érkezik 9 óra 30 perc délelőtt, 5 óra 55 perc délután, és 10 órakor éjjel.

H.-M.-Vásárhely—szegedi vonal.

H.-M.-Vásárhely—Szeged.

H.-M.-Vásárhelyről indul 6 óra 57 perc reggel, 3 óra 58 perc délután, 9 óra 25 perc éjjel. Szegedre érkezik 7 óra 53 perc reggel, 4 óra 33 perc délután, 10 óra 20 perc éjjel.

Szeged—H.-M.-Vásárhely.

Szegedről indul 3 óra 30 perc éjjel, 10 óra 5 perc délelőtt, 6 óra 52 perc este.

H.-M.-Vásárhelyre érkezik 4 óra 34 perc reggel, 10 óra 50 perc délelőtt, 8 óra 01 perc este.

Gőzhajózás.

Szolnokról szerdán és szombaton reggel 5 órakor, déltájta van Mindszentem.

Szegedről kedden és pénteken 5 órakor Mindszentre érkezik 8 órakor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Tary Endre.